

PRZYGOTOWANIE SIĘ PACJENTÓW DO BADAŃ

Dokument zawiera informację dla Pacjenta jak przygotować się do wykonania badań w Centrum Zdrowia Panaceum oraz informację na temat postępowania podczas pobrania materiału do badania oraz po badaniu.

Zalecenia ogólne

1. Najlepszą porą dnia do pobrania materiału do badań są godziny poranne (między 7:00 a 10:00).
2. Badanie należy przeprowadzić, jeśli jest to możliwe w nieobecności choroby czy urazu.
3. Przed pobraniem należy poinformować Pielęgniarkę o chorobach współistniejących (np. fobie na igły, syndrom białego fartucha, epilepsja itp.) oraz o sytuacjach niepożądanych, które wystąpiły podczas zabiegów w przeszłości.
4. Nie wykonywać wcześniej wysiłku fizycznego, a przed pobraniem krwi odpocząć 10 – 15 minut w pozycji siedzącej.
5. Nie pić alkoholu 2-3 dni przed pobraniem.
6. W miarę możliwości wyeliminować przyczyny stresu.
7. Pozostań na czczo, to znaczy bez jedzenia przez co najmniej 12 godzin. Jeśli pacjent wypił lub zjadł cokolwiek przed pobraniem krwi – powinien również poinformować o tym osobę pobierającą krew
8. Nie pić kawy, herbaty (kofeina wpływa na wzrost stężenia glukozy we krwi oraz innych parametrów).
9. Powstrzymać się od palenia papierosów przynajmniej na godzinę przed pobraniem krwi. Pod wpływem palenia papierosów niektóre parametry zmieniają się.
10. W związku z wykonaniem niektórych analiz krwi może istnieć konieczność przestrzegania określonej diety przed badaniem. Zalecenia w tym względzie są ustalane indywidualnie z lekarzem.
11. Do badania pobiera się krew żylną.
12. Kobiety nie powinny wykonywać analiz w okresie około miesięczkowym.
13. Po pobraniu krwi należy zjeść coś pożywnego.

Powyższe zalecenia nie dotyczą stanów nagłych.

Szczególną uwagę prosimy zwrócić na badania wymagające specjalnego przygotowania:

BADANIA MOCZU

1. Przed pobraniem moczu do badań laboratoryjnych pacjent powinien unikać wysiłku fizycznego.
2. Co najmniej jeden dzień przed planowanym pobraniem moczu do badań laboratoryjnych zaleca się zachowanie abstynencji płciowej.
3. Nie zaleca się pobierania moczu do badań laboratoryjnych w trakcie krwawienia miesięcznego oraz 2-3 dni przed i po menstruacji.
4. Pojemnik na mocz powinien być jednorazowy, jeśli próbka jest przeznaczona do badań mikrobiologicznych pojemnik powinien być sterylny (oba można zakupić w aptece).
5. Zaleca się pobrać pierwszy poranny mocz po uprzedniej rannej toalecie – mocz pobieramy ze środkowego strumienia.
6. U dzieci i noworodków stosuje się woreczki z hipoalergiczną taśmą klejącą. Okolice narządów płciowych i odbytu należy przemyć mydłem i wodą, a następnie umieścić woreczek - dociskając taśmą klejącą do krocza. Zawartość sprawdzać co 15 minut.
7. W możliwie najkrótszym czasie od momentu pobrania mocz dostarczamy do punktu pobrań

DOBOWA ZBIÓRKA MOCZU

1. Przed przystąpieniem do pobrania dobowej zbiórki moczu należy zaopatrzyć się w specjalny 2-3 litrowy pojemnik z podziałką umożliwiającą dokładne odczytanie objętości. Ponadto potrzebny będzie pojemnik jednorazowy, w którym próbka moczu ze zbiórki zostanie przekazana do punktu pobrań.
2. Niektóre parametry oznaczane w dobowej zbiórce moczu wymagają zastosowania środka konserwującego. Przed przystąpieniem do zbiórki moczu należy uzyskać informację od personelu punktu pobrań, czy środek taki jest konieczny i czy można go otrzymać w punkcie pobrań.

Jak pobrać materiał

1. Dobową zbiórkę moczu należy rozpocząć w **godzinach porannych** i prowadzić przez 24 godziny, czyli np. zbiórka rozpoczęta w poniedziałek o godzinie 8:00 powinna zakończyć się we wtorek o godzinie 8:00.
2. Pierwszą poranną porcję moczu należy oddać do toalety, a zbiórkę rozpocząć od drugiej porcji (w przypadku konieczności zastosowania środka konserwującego należy go dodać do pojemnika, gdzie znajduje się już porcja moczu rozpoczynająca zbiórkę).
3. Należy **odnotować godzinę** rozpoczęcia zbiórki. Od tej pory każda porcja moczu, w całości musi być oddawana do pojemnika. W przypadku pominięcia którejś z porcji moczu, zbiórkę należy przerwać i rozpocząć od nowa, następnego dnia, a zebrany już mocz wylać.
4. Ostatnią porcją moczu, która zostanie oddana do pojemnika jest **poranna próbka** moczu oddana w **drugim dniu** prowadzenia zbiórki.
5. W czasie trwania dobowej zbiórki moczu pojemnik należy **przechowywać w lodówce**.
6. Po zakończeniu zbiórki należy określić objętość zebranego moczu odczytując pojemność z podziałki na ścianach pojemnika.
7. Mocz w pojemniku zbiorczym dokładnie **wymieszać**, a następnie przelać **50 – 100 ml** do jednorazowego pojemnika.
8. Do **punktu pobrań** należy dostarczyć próbkę moczu wraz z zanotowanymi informacjami o objętości zebranego moczu oraz o godzinie rozpoczęcia i zakończenia zbiórki.

BADANIE KAŁU

1. Przed planowanym badaniem kału Pacjent powinien zaopatrzyć się w plastikowy jednorazowy pojemnik (dostępny w aptece lub naszym Centrum)
2. Świeży kał pobiera się z kilku miejsc za pomocą szpatułki w ilości $\frac{3}{4}$ pojemności pojemnika.
3. Należy unikać zanieczyszczenia materiału moczem oraz środkami chemicznymi używanymi do dezynfekcji toalet.
4. Po pobraniu pojemnik należy szczelnie zamknąć.
5. Pojemnik dostarczyć do laboratorium w jak najkrótszym czasie - jeżeli nie ma takiej możliwości - po pobraniu należy materiał przechowywać w temperaturze około 5°C (lodówka), jednak nie dłużej niż 24 godziny.

6. Kał na badanie parazytologiczne pobiera się kilkakrotnie w odstępach 2-3 dniowych.
7. Zaleca się pobieranie materiału nie wcześniej niż 2 tygodnie po zakończeniu kuracji antybiotykowej.
8. Do defekacji nie używać czopków.
9. Pobranie kału na krew utajoną nie wymaga zastosowania diety.
10. Nie należy pobierać materiału do badania w czasie menstruacji.
11. Alkohol, aspiryna i inne leki spożyte w nadmiarze w ciągu 48 godzin przed badaniem mogą dawać fałszywe dodatnie wyniki.

TEST OBCIĄŻENIA GLUKOZĄ - OGTT, tzw. badanie krzywej cukrowej lub insulinowej (Pacjent zaopatruje się w aptece w glukozę 75g)

Wskazaniem jest okazanie przez Pacjenta aktualnego wyniku badania glukozy na czczo.

W przypadku nieposiadania takiego badania, personel medyczny Kliniki wykona test glukometrem.

1. Przed badaniem 12h należy powstrzymać się od spożywania posiłków-wyjątkiem jest woda. Warunek ten może być pominięty w przypadku kobiet w ciąży.
2. Do momentu pobrania krwi należy powstrzymać się z przyjmowaniem regularnie stosowanych leków
3. Pobiera się krew na czczo po czym pacjent wypija w ciągu 3-5 minut przygotowany roztwór glukozy. W zależności od dawki przyjętej glukozy pacjent oczekuje (w klinice) na ponowne pobranie krwi od 1-2 godzin.

Zalecenie nie dotyczy wykonania OGTT u dzieci, u których dopasowanie dawki glukozy jest wskazywane przez lekarza w odniesieniu do wieku i wagi dziecka.

W tym czasie pacjent nie może opuszczać Punktu Pobrań, nie spożywać żadnych pokarmów oraz płynów.

ACTH, Kortyzol:

1. Pacjent powinien być na czczo.
2. Ze względu na dobowy rytm wydzielania hormonu krew należy pobrać rano, około godziny 8:00 lub wg wskazań lekarza.

PROLAKTYNA - test stymulacji Metoklopramidem:

Pacjentka powinna zgłosić się do Punktu Pobrań z wykupionym w aptece metoklopramidem oraz ze skierowaniem od lekarza. Zlecenie musi zawierać informację o dawce leku, którą pacjentka ma zażyć w trakcie badania.

1. Krew pobiera się na czczo, w godzinach rannych, najlepiej po godzinie od momentu obudzenia się.
2. Przed wykonaniem badania nie należy masować piersi i podejmować współżycia.
3. Podczas trwania testu pacjent powinien wstrzymać się od przyjmowania posiłków i napojów oraz unikać wysiłku fizycznego.
4. Po pierwszym pobraniu krwi pacjent otrzymuje 1 dawkę leku, którą należy popić wodą.
5. Krew pobiera się po 60 i 120 minutach od momentu podania leku/lub wg wskazań lekarza.
6. Powtórne badania powinny być wykonywane o stałej porze.

KLIRENS KREATYNINY:

1. W dniu poprzedzającym pobranie krwi należy przeprowadzić dobową zbiórkę moczu.
2. W dniu badania krwi należy przynieść 50 ml moczu ze zmierzonej objętości dobowej zbiórki.
3. Krew pobrać rano, między godziną 7:00 a 10:00, Pacjent powinien być na czczo.

POBRANIE WYMAZU Z GARDŁA

1. Na pobranie wymazu z gardła należy zgłosić się do punktu pobrań na czczo lub minimum 3 godziny po spożyciu ostatniego posiłku.
2. Przed badaniem nie należy myć zębów, nie można stosować płynów do płukania jamy ustnej oraz tabletek do ssania.

BADANIE HIV

Okres od zakażenia wirusem HIV do czasu pojawienia się we krwi skierowanych przeciwko niemu przeciwciał w ilości wykrywalnej w badaniu, wynosi ok. 3 miesiące. Pomimo obecności wirusa w organizmie możemy wówczas otrzymać wynik fałszywie ujemny z powodu tzw. „okienka serologicznego”. Zaleca się wykonanie testu po upływie 3 miesięcy od domniemanego kontaktu z wirusem.

BADANIE NA HIV - PRZYGOTOWANIE

1. Test w kierunku HIV polega na pobraniu krwi pacjenta. Nie trzeba się do niego specjalnie przygotowywać. Nie musimy być na czczo ani ograniczać spożycia napojów kofeinowych czy herbaty.
2. Przed pobraniem krwi pacjent zobowiązany jest do podpisania skierowania na badanie w kierunku HIV

BADANIE NA HIV - WYNIK

Wynik badania można odebrać jedynie osobiście w punkcie pobrań. Czas oczekiwania wynosi 1 dzień roboczy, zaś w przypadku potrzeby oznaczenia ze specyficznymi przeciwciałami może wydłużyć się do 20 dni roboczych i będzie do odbioru osobiście w klinice.

BADANIE GRUPA KRWI – POTWIERDZENIE

1. Pacjent nie musi być na czczo.
2. W przypadku potrzeby otrzymania wyniku potwierdzonego, należy wykonać dwa pobrania krwi w różnym czasie. Każde oznaczenie jest osobno płatne.
3. Wynik badania można odebrać jedynie osobiście w punkcie pobrań.

U ok. 1% populacji uzyskanie wyniku grupy krwi nie jest możliwe. W takich przypadkach konieczne jest wykonanie badań specjalistycznych w Pracowni Badań Konsultacyjnych Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, koszt w/w badań ponosi pacjent.

BADANIE KRWI A PRZYJMOWANE LEKI

W miarę możliwości badanie należy przeprowadzić przed przyjęciem porannej porcji leków, taką decyzję należy zawsze skonsultować z lekarzem. Zawsze należy poinformować personel

pobierający krew o przyjmowanych lekach, suplementach, preparatach ziołowych – zostanie to odnotowane podczas rejestracji.

Według ogólnie obowiązujących zasad należy:

- Pobierać krew na czczo z uwagi na zmiany po posiłku wyników takich badań jak: glukoza, test tolerancji glukozy, insulina, peptyd C, parametry gospodarki lipidowej (TG, HDL), żelazo, fosfor, kortyzol, kwas foliowy
- Pobierać rano z uwagi na rytm dobowy: żelazo, fosfor, potas, cynk, miedź, kortyzol, aldosteron, prolaktyna (ale nie wcześniej niż 2-3 godz. po przebudzeniu), FSH, LH, TSH, hormon wzrostu, PTH, Testosteron, 17-OH-progesteron, DHEA, erytropoetyna
- Zalecane pobieranie rano, na czczo: parametry koagulologiczne (PT, APTT, fibrynogen), magnez, wapń, mocznik, kreatynina, kw. moczowy, prolaktyna, białko całkowite, bilirubina, AST, ALT, ALP, LDH, morfologia krwi obwodowej, OB

Uwaga:

Decyzja o czasie pobrania uzależniona jest od celu badania. W zależności od wskazań, każdy z powyższych parametrów może być pobierany o dowolnej porze, ale interpretacja wyników badania przez lekarza zlecającego powinna uwzględniać czas pobrania materiału.

Pomimo widocznych przy wynikach zakresów wartości referencyjnych, pacjent nie powinien oceniać samodzielnie swego stanu zdrowia. Właściwej interpretacji dokonuje lekarz znający pełny stan zdrowia pacjenta.

Krew do badań pobiera się zazwyczaj z żyły w zgięciu łokcia bądź z żyły na przedniej powierzchni dłoni.

Przed wkłuciem na rękę nad miejscem pobrania zakładana jest opaska uciskowa. Jest to niezbędne w celu **lepszej widoczności żyły**.

1. Po usunięciu igły z żyły należy uciskać miejsce wkłucia gazikiem/plastrem z opatrunkiem do chwili zatrzymania krwawienia (zwykle 3-5 minut) nie odrywając gazika od miejsca pobrania krwi. Sam plaster nie zapewnia odpowiedniego ucisku!

2. Należy wydłużyć czas ucisku miejsca wkłucia w przypadku zażywania środków przeciwzakrzepowych.

3. Ręka powinna być trzymana powyżej ramienia w pozycji wyprostowanej, co powoduje zapadnięcie się żyły i zapobiega krwawieniu do tkanek.

3. Bezpośrednio po pobraniu nie nadwyręzać ręki, z której została pobrana krew, nie należy nosić w tej ręce ciężkich przedmiotów.

4. Budowa anatomiczna miejsca wkłucia może sprzyjać powstaniu wybroczyny/zasinienia-siniaka/krwiaka/. Na ryzyko powstania krwiaka oprócz niezastosowania odpowiedniego ucisku naczynia żylnego ma wpływ również stan naczyń krwionośnych.

Odpowiednio wykwalifikowana osoba pobierająca może mieć kłopot z pobraniem krwi z żył tzw. "problematycznych, trudnych".

Niesie to za sobą ryzyko przekłucia, pęknięcia, przerwania naczynia. Tego rodzaju powikłania nie są patologią, nie wynikają także z niekompetencji zespołu. Aby im przeciwdziałać należy postępować zgodnie z zaleceniami personelu medycznego.

Jeśli jednak krwiak powstanie warto wspomagać jego gojenie poprzez np. smarowanie go żelem, który zmniejsza obrzęk, np. Altacetem bądź heparyną w żelu np. Lioton 1000 do 3 razy na dobę.

Informacje dotyczące zasad umówienia się na wizytę, odbioru i interpretacji wyników badań znajdują się w regulaminie placówki zamieszczonym na stronie www.panaceum-waw.pl